

ประกาศสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เรื่อง ขอให้เสนอโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

ด้วยสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีความประสงค์ที่จะให้มีการศึกษาวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ภายใต้หัวข้อวิจัยทั้งสิ้น ๕ เรื่อง ดังนี้

๑. ความเป็นอิสระในการจัดตั้งงบประมาณของฝ่ายนิติบัญญัติ
๒. การเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการงบประมาณของสภาผู้แทนราษฎร
๓. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร
๔. กฎหมายดิจิทัลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม: การศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก
๕. การพัฒนาสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นองค์กรทางการเมืองของประชาชน

สถาบันอุดมศึกษา สถาบันวิจัย อาจารย์ นักวิจัย และนักวิชาการที่เกี่ยวข้องซึ่งมีความประสงค์จะทำการศึกษาวิจัยในหัวข้อเรื่องดังกล่าว ต้องจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยที่มีเนื้อหาครอบคลุมประเด็นตามข้อกำหนดเบื้องต้นการวิจัยที่แนบมาพร้อมนี้ รวมทั้งประเด็นที่ผู้วิจัยเห็นว่าจะนำมาซึ่งผลงานวิจัยที่มีความเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น ผู้สนใจสามารถดาวน์โหลดรายละเอียดได้ที่เว็บไซต์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร <https://www.parliament.go.th/view/9/secretariat/TH-TH> เลือกหัวข้อ “ประกาศ” เลือกหัวข้อ “เงินอุดหนุนการวิจัย” และเลือกหัวข้อ “ประกาศสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง ขอให้เสนอโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗” และสามารถส่งข้อเสนอโครงการวิจัยตามแบบเสนอโครงการวิจัย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (แบบ ว.๑) ได้ ๓ ช่องทาง คือ

๑. ทางไปรษณีย์ เรียบ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ๑๑๑๑ ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ และขอให้จัดส่งเอกสารในรูปแบบไฟล์ PDF และไฟล์ Word มายังไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ research2062@gmail.com

๒. ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ research2062@gmail.com โดยให้จัดส่งเอกสารทั้งในรูปแบบไฟล์ PDF และไฟล์ Word

๓. ทาง Google Form โดยสแกน QR Code ดังแนบ เพื่อกรอกแบบฟอร์ม พร้อมทั้งจัดส่งเอกสารในรูปแบบไฟล์ PDF และไฟล์ Word

ตั้งแต่วันที่จนถึงวันอังคารที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ภายในเวลาราชการ สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมทางโทรศัพท์หมายเลข ๐ ๒๒๔๒ ๕๙๐๐ ต่อ ๕๗๖๑

ประกาศ ณ วันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ว่าที่ร้อยตำรวจตรี

(อาพัทธ์ สุขะนันท์)

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ข้อกำหนดเบื้องต้นการวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗
เรื่อง ความเป็นอิสระในการจัดตั้งงบประมาณของฝ่ายนิติบัญญัติ

๑. เหตุผลและความจำเป็น

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔๑ วรรคสอง ได้บัญญัติให้ “รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของรัฐสภา ศาล องค์การอิสระ และองค์กรอัยการ” โดยองค์การตามบทบัญญัติดังกล่าวมีหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการเสนอขอ งบประมาณตามกฎหมายจัดตั้งหน่วยงาน ประกอบกับบทบัญญัติทางกฎหมายของหน่วยงานเรื่องวิธีการเสนอ ของงบประมาณที่กำหนดให้ทุกหน่วยงานเสนอขอของงบประมาณรายจ่ายต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อจัดสรรเป็น เงินอุดหนุนไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณหรือร่างพระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายแล้วแต่กรณี โดยเจตนาารมณ์ ในการขอรับการจัดสรรงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนหรืองบที่จัดสรรให้ทั้งจำนวนนั้น เพื่อให้หน่วยงานมี ความเป็นอิสระในการบริหารงบประมาณ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบวงเงินงบประมาณที่รัฐเสนอจัดสรรให้กับหน่วยงานดังกล่าวพบว่า ทุกหน่วยงานถูกปรับลดงบประมาณไม่แตกต่างจากส่วนราชการสังกัดฝ่ายบริหาร เนื่องจากวงเงินงบประมาณ มีจำกัดและมีภาระผูกพันต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก จึงไม่อาจจัดสรรงบประมาณตามวงเงินที่ขอจัดสรรได้ นอกจากนี้ปัญหาการถูกตัดงบประมาณดังกล่าวแล้ว ยังพบปัญหาหรือข้อจำกัดของกฎหมาย กฎหรือระเบียบ ที่เกี่ยวข้องซึ่งยังมีความไม่ชัดเจนและขาดความคล่องตัวเมื่อนำไปสู่การปฏิบัติ รวมไปถึงปัญหาที่มาของ คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายฯ ซึ่งกรรมาธิการบางท่านมีที่มา จากระบบสัดส่วน (โควตา) ของฝ่ายบริหาร ขณะที่ขั้นตอนการพิจารณาในขั้นตอนนี้เป็นอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ โดยแท้ จึงไม่ควรมีบุคคลที่เป็นตัวแทนจากฝ่ายบริหารเข้ามาร่วมตัดสินใจ

จากข้อมูลดังกล่าวมาจะเห็นได้ว่า ขั้นตอนในการจัดตั้งงบประมาณของฝ่ายนิติบัญญัติยังคง มีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ รวมไปถึงบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติให้รัฐต้องจัดสรรงบประมาณ ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของรัฐสภานั้น ยังไม่มีผลบังคับให้รัฐต้องปฏิบัติ เป็นแต่เพียงแนวทาง ให้รัฐดำเนินการเมื่อเห็นสมควรและบัญญัติไว้ เพื่อมิให้รัฐใช้กระบวนการจัดสรรงบประมาณเป็นเครื่องมือทำให้ รัฐสภาไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ แต่ไม่ได้หมายความว่ารัฐจะต้องจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานของรัฐสภา เต็มตามจำนวนวงเงินที่ขอจัดสรร ดังนั้น บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวมิได้ส่งผลให้หน่วยงานสนับสนุน ของรัฐสภาได้รับจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นแต่ประการใด กระบวนการเสนอขอจัดสรรงบประมาณและ การพิจารณาปรับลดงบประมาณของส่วนราชการฝ่ายรัฐสภาจึงไม่แตกต่างจากส่วนราชการสังกัดฝ่ายบริหาร

ดังนั้น การจัดตั้งงบประมาณของฝ่ายนิติบัญญัติจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับใช้ในการ การบริหารงานและตรวจสอบอำนาจของฝ่ายบริหาร ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญในการดำเนินงานของ สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาและหน่วยงานสนับสนุนอื่นที่เกี่ยวข้องกับรัฐสภา โดยงบประมาณในแต่ละปี ควรได้รับการจัดสรรอย่างพอเพียงต่อการปฏิบัติงานของฝ่ายนิติบัญญัติและเป็นอิสระในฐานะองค์กรนิติบัญญัติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางการจัดตั้งงบประมาณของ ฝ่ายนิติบัญญัติอย่างเป็นอิสระ โดยศึกษาเปรียบเทียบรัฐสภาและองค์กรอิสระของประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อกำหนดรูปแบบการจัดตั้งงบประมาณของฝ่ายนิติบัญญัติให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สอดคล้อง กับการบริหารจัดการที่คุ้มค่าตามหลักธรรมาภิบาล

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ ศึกษาโครงสร้างของกระบวนการเสนอของบประมาณ และกระบวนการพิจารณา สภาพปัญหา และอุปสรรคของการจัดสรรงบประมาณของฝ่ายนิติบัญญัติไทย

๒.๒ ศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการเสนอของบประมาณ กระบวนการพิจารณาของบประมาณ ของฝ่ายนิติบัญญัติในต่างประเทศ

๒.๓ เสนอรูปแบบและแนวทางในการจัดตั้งงบประมาณของฝ่ายนิติบัญญัติไทยที่มีความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดความคุ้มค่าในการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ

๓. ขอบเขตการศึกษา

๓.๑ ศึกษาโครงสร้างในกระบวนการเสนอของบประมาณและกระบวนการพิจารณาในช่วงสมัยของสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ และชุดที่ ๒๖ ภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๓.๒ วิเคราะห์สภาพปัญหาโดยนำเสนอกรณีตัวอย่างของปัญหาในกระบวนการพิจารณาของบประมาณของสภาผู้แทนราษฎร

๓.๓ ศึกษากฎหมาย กฎ ระเบียบและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในกระบวนการเสนอของบประมาณ และการพิจารณาของบประมาณของฝ่ายนิติบัญญัติ โดยศึกษากระบวนการงบประมาณขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑ องค์กร ทั้งนี้ องค์กรที่เลือกมาศึกษาจะต้องมีเหตุผลหรือข้อมูลสนับสนุน

๓.๔ ศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการจัดตั้ง กระบวนการพิจารณาของบประมาณของฝ่ายนิติบัญญัติ และองค์กรอิสระในต่างประเทศ โดยเลือกศึกษาจากประเทศที่มีรูปแบบการปกครองคล้ายคลึงกับประเทศไทย รวมไม่น้อยกว่า ๓ ประเทศ

๓.๕ กำหนดโครงสร้างและรูปแบบในการจัดตั้งงบประมาณของฝ่ายนิติบัญญัติ และการแต่งตั้ง คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณของฝ่ายนิติบัญญัติ ตลอดจนการบริหารจัดการที่มีความอิสระและเหมาะสมกับบริบทของฝ่ายนิติบัญญัติไทย

๓.๖ ประชุมเพื่อรับฟังความเห็นกับผู้เชี่ยวชาญและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบและความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร และประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปประมวลกับการเก็บข้อมูลและการทบทวนข้อมูลที่ได้จากการดำเนินโครงการ

๔. คุณสมบัติ ความรู้และประสบการณ์ของผู้วิจัย

นักวิจัยหรือคณะวิจัย ซึ่งประกอบด้วยบุคคลที่เป็นอาจารย์สังกัดมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษานักวิชาการอิสระ หรือนักวิชาการจากสถาบันวิชาการต่าง ๆ ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาการเงินและการคลัง นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ หรือสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องกับข้อกำหนดเบื้องต้นการวิจัย โดยมีประสบการณ์วิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ประกาศให้ทุนและมีผลงานวิชาการหรือผลงานวิจัยอันเป็นที่ประจักษ์ในระดับประเทศ หรือระดับนานาชาติ

๕. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย และงบประมาณการวิจัย

๕.๑ ระยะเวลาดำเนินการวิจัยไม่เกิน ๓๐๐ วัน นับจากวันที่ลงนามในสัญญาจ้าง

๕.๒ งบประมาณวิจัย ๕๐๐,๐๐๐-๘๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนบาทถึงแปดแสนบาทถ้วน)
โดยนำเสนอรายละเอียดของรายการค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานวิจัยอย่างชัดเจน

ข้อกำหนดเบื้องต้นการวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗
เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการงบประมาณของสภาผู้แทนราษฎร

๑. เหตุผลและความจำเป็น

งบประมาณรายจ่ายแผ่นดินเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐบาลที่จะทำให้การบริหารราชการแผ่นดินสามารถบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้ ซึ่งกระบวนการจัดทำและพิจารณาอนุมัติงบประมาณรายจ่ายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ กำหนดให้ “คณะรัฐมนตรี” เป็นผู้จัดทำงบประมาณรายจ่ายและเป็นผู้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน ส่วน “ฝ่ายนิติบัญญัติ” เป็นผู้พิจารณาอนุมัติและเป็นผู้ควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณของคณะรัฐมนตรีให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่รัฐสภาได้พิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว ซึ่งเป็นไปตามหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างอำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหารภายใต้ระบบรัฐสภา

ในระบบสภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักของฝ่ายนิติบัญญัติในกระบวนการงบประมาณของรัฐ ในการให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณและติดตามตรวจสอบการบริหารงบประมาณของฝ่ายบริหารให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา สภาผู้แทนราษฎรของไทยได้ปรับปรุงกลไกและกระบวนการดำเนินงานของสภาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการงบประมาณของรัฐหลายประการ เพื่อให้การพิจารณาพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งในส่วนของ ๑) การให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒) การตรวจสอบติดตามการบริหารงบประมาณของฝ่ายบริหาร และ ๓) การทำงานของหน่วยงานสนับสนุนการปฏิบัติงานของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาศาสตราจารย์จรัส สุวรรณมาลา และรองศาสตราจารย์วีระศักดิ์ เครือเทพ เรื่อง การพัฒนาขีดความสามารถของสภาผู้แทนราษฎรในกระบวนการงบประมาณของรัฐ (๒๕๖๔) ที่ระบุว่า กระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณของสภาผู้แทนราษฎรโดยรวมได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพมากขึ้น อีกทั้งสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา (Parliamentary Budget Office: PBO) ที่เป็นหน่วยงานสนับสนุนการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้พัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ สามารถสนับสนุนด้านวิชาการให้แก่สภาผู้แทนราษฎรในกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีในการพิจารณาวาระที่ ๑ และในขั้นตอนการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญฯ ได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้สำนักงานงบประมาณของรัฐสภา (PBO) สามารถยกระดับการปฏิบัติหน้าที่ในการสนับสนุนภารกิจของสภาผู้แทนราษฎรในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติรายจ่ายประจำปี ได้แก่ ๑) หน้าที่การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย รวมทั้งจัดทำประมาณการรายได้ ค่าใช้จ่ายที่เป็นผลกระทบจากร่างพระราชบัญญัติด้านการเงินการคลัง ๒) หน้าที่ด้านการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของฝ่ายบริหารที่ติดตามเฉพาะการเบิกจ่ายรายไตรมาส ยังขาดการพิจารณาความคุ้มค่าและการบรรลุวัตถุประสงค์ และ ๓) หน้าที่ด้านการพัฒนาฐานข้อมูลเกี่ยวกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่สามารถประมวลผลข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ในการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการงบประมาณของสภาผู้แทนราษฎร เพื่อสนับสนุนกระบวนการงบประมาณของสภาผู้แทนราษฎร ให้เป็นไปอย่างโปร่งใส เป็นธรรม คุ่มค่าและสามารถตรวจสอบได้

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ ศึกษาภารกิจ สถานภาพ ปัญหาและอุปสรรคของหน่วยงานสนับสนุนการพิจารณา งบประมาณรายจ่ายประจำปีของสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงบประมาณของรัฐสภา ในกระบวนการจัดทำ งบประมาณ การพิจารณา งบประมาณ และการติดตามผลการบริหารงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ สภาผู้แทนราษฎร

๒.๒ ศึกษาและวิเคราะห์โครงสร้าง การดำเนินการ และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาตัวแบบ ที่ดี (Best Practice) ของหน่วยงานสนับสนุนการพิจารณา งบประมาณรายจ่ายประจำปีของสภาผู้แทนราษฎร ในรัฐสภาต่างประเทศ

๒.๓ วิเคราะห์และเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการงบประมาณและหน่วยงาน สนับสนุนการพิจารณา งบประมาณของสภาผู้แทนราษฎร เพื่อสนับสนุนภารกิจด้านงบประมาณของรัฐสภา

๓. ขอบเขตการศึกษา

๓.๑ ศึกษาภารกิจ สถานภาพ ปัญหาและอุปสรรคของสำนักงบประมาณของรัฐสภา ในฐานะ หน่วยงานสนับสนุนสภาผู้แทนราษฎร ในกระบวนการจัดทำ งบประมาณ การพิจารณา งบประมาณ และการติดตามผลการบริหารงบประมาณ ในช่วงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ และชุดที่ ๒๖

๓.๒ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงบประมาณรัฐสภาเพื่อสนับสนุน งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณของสภาผู้แทนราษฎร

๓.๓ ศึกษาและวิเคราะห์โครงสร้างหน่วยงานสนับสนุนด้านงบประมาณของสภาผู้แทนราษฎร ในรัฐสภาต่างประเทศที่มีระบบสภาคู่ (Bicameral System) รวมทั้งการวิเคราะห์ระบบและกลไกการดำเนินการ ปัจจัยความสำเร็จและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานสนับสนุนด้านงบประมาณของสภาผู้แทนราษฎร ในรัฐสภาต่างประเทศที่มีบริบทคล้ายคลึงกับสำนักงบประมาณของรัฐสภาไทย เพื่อให้เสนอแนวปฏิบัติที่ดี ในการทำหน้าที่สนับสนุนกระบวนการงบประมาณของสภาผู้แทนราษฎร

๓.๔ การประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไป ประมวลผลการเก็บและการทบทวนข้อมูลที่ได้จากการดำเนินโครงการ

๔. คุณสมบัติ ความรู้และประสบการณ์ของผู้วิจัย

นักวิจัยหรือคณะวิจัย ซึ่งประกอบด้วยบุคคลที่เป็นอาจารย์สังกัดมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา นักวิชาการอิสระ หรือนักวิชาการจากสถาบันวิชาการต่างๆ ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ หรือสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องกับข้อกำหนดเบื้องต้นการวิจัย โดยมีประสบการณ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ประกาศให้ทุนและมีผลงานวิชาการหรือผลงานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ทางการเงินการคลัง การประเมินนโยบาย การตรวจสอบงบประมาณ และการพยากรณ์ ทางเศรษฐกิจ อันเป็นที่ประจักษ์ในระดับประเทศหรือระดับนานาชาติ

๕. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย และงบประมาณการวิจัย

๕.๑ ระยะเวลาดำเนินการวิจัยไม่เกิน ๓๐๐ วัน นับจากวันที่ลงนามในสัญญาจ้าง

๕.๒ งบประมาณวิจัย ๕๐๐,๐๐๐-๘๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนบาทถึงแปดแสนบาทถ้วน)
โดยนำเสนอรายละเอียดของรายการค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานวิจัยอย่างชัดเจน

ข้อกำหนดเบื้องต้นการวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗
เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน
ของคณะกรรมการธิการ สภาผู้แทนราษฎร

๑. เหตุผลและความจำเป็น

คณะกรรมการธิการเป็นกลไกสำคัญขององค์กรนิติบัญญัติที่จะต้องดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมายจากสภาผู้แทนราษฎร ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการสามัญ จำนวน ๓๕ คณะ มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาร่างกฎหมายและการศึกษาหรือสอบสวนเรื่องใด ๆ ที่สภามอบหมาย ก่อนที่จะนำเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร โดยคณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน ซึ่งในการปฏิบัติงานคณะกรรมการสามารถกระทำได้ตลอดเวลาแม้ว่าจะอยู่นอกสมัยการประชุม ทำให้การทำงานของสภาผู้แทนราษฎรเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเป็นงานที่มีความหลากหลาย กว้างขวาง และสลับซับซ้อน ดังนั้น การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการจำเป็นต้องอาศัยการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และข้อเท็จจริง ตลอดจนระดมความเห็นจากหลาย ๆ ฝ่าย และต้องประสานงาน เชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานภายในและภายนอก โดยการทำงานของคณะกรรมการมีหน่วยงานหลักในการสนับสนุนการปฏิบัติงาน คือ สำนักกรรมการ ๑ สำนักกรรมการ ๒ และสำนักกรรมการ ๓

การปฏิบัติงานของคณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษา สอบสวนเรื่องต่าง ๆ ได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานขึ้น เพื่อดำเนินการศึกษาพิจารณาข้อมูล ข้อเท็จจริง โดยจัดการประชุมพิจารณาญาติ เรื่องที่อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการและเรื่องร้องเรียน การสัมมนาและการศึกษาดูงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย โดยหน่วยงานสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการทำหน้าที่เลขานุการในการประชุมคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการและคณะทำงาน ซึ่งจะมีการดำเนินงานการจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาและข้อมูลทางวิชาการและกฎหมาย การจัดทำรายงานสรุปผลการประชุมของผู้เกี่ยวข้องหรือผู้ชี้แจง การติดตามผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ โดยต้องมีการศึกษาข้อมูลทางวิชาการที่หลากหลายจากแหล่งข้อมูลที่นำเชื่อถือและทันสมัย ทั้งนี้ ในการปฏิบัติที่ผ่านมาจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบข้อมูลที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้การทำงานของคณะกรรมการมีความครบถ้วน ถูกต้องและลดปัญหาความซ้ำซ้อนของการจัดเก็บข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการทำให้เกิดปัญหาการจัดเก็บข้อมูลที่ขาดการบูรณาการและเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความสะดวกและทันต่อการใช้งาน หน่วยสนับสนุนงานกรรมการจึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนการทำงานภายใต้บริบทและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสาร และสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการข้อมูลด้วยการใช้เครื่องมือที่ทันสมัยในการปฏิบัติงาน เพื่อรองรับการเป็นรัฐสภาดิจิทัลเต็มรูปแบบ (Digital Parliament)

ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาวิจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ โดยการศึกษากระบวนการจัดทำฐานข้อมูล การบริหารจัดการฐานข้อมูล การเชื่อมโยงฐานข้อมูลและการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูล เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน ของคณะกรรมการสามัญ สภาผู้แทนราษฎร และหน่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสามัญ สภาผู้แทนราษฎร ให้เป็นองค์กรขับเคลื่อนงานด้านนิติบัญญัติที่มีคุณภาพ และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้งานเต็มรูปแบบ (Digital Parliament)

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อศึกษาสถานภาพ ปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการข้อมูลเพื่อสนับสนุนงาน คณะกรรมการสิทธิการ สภาผู้แทนราษฎร ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานจัดทำฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนงานของ คณะกรรมการสิทธิการ สภาผู้แทนราษฎร

๒.๒ เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการฐานข้อมูลให้สามารถสนับสนุนการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการสิทธิการ สภาผู้แทนราษฎรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพและโปร่งใส

๓. ขอบเขตการศึกษา

๓.๑ ศึกษาการดำเนินงานจัดเก็บข้อมูลเพื่อสนับสนุนงานของคณะกรรมการสิทธิการ สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ และชุดที่ ๒๖ สถานภาพ ปัญหาและอุปสรรคของการจัดเก็บข้อมูล การจัดการข้อมูล การใช้ ฐานข้อมูลและการเชื่อมโยงฐานข้อมูล

๓.๒ ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิการ สภาผู้แทนราษฎร เพื่อจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูล สำหรับการปฏิบัติงานให้ครอบคลุมการทำงานตามภารกิจของคณะกรรมการ สภาผู้แทนราษฎร และหน่วยงานสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการ เช่น การพิจารณาร่างกฎหมาย ระบบงานรัฐสภา และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของคณะกรรมการ ข้อมูลประกอบการชี้แจงของ คณะกรรมการ รายงานของคณะกรรมการ เอกสารของส่วนราชการที่ใช้พิจารณาประกอบการชี้แจง รวมถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อกำหนดขอบเขต ข้อมูลในระบบฐานข้อมูลด้านการจัดทำข้อมูล

๓.๓ ศึกษาแนวทางการจัดทำระบบการบริหารจัดการฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการสิทธิการ สภาผู้แทนราษฎร ให้มีความทันสมัยและเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่าง บูรณาการ ตั้งแต่การวางแผนการปฏิบัติงาน การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดขอบเขตของฐานข้อมูล การออกแบบ การสร้างระบบฐานข้อมูล การทดสอบระบบฐานข้อมูลและการเชื่อมโยงฐานข้อมูล เพื่อให้ ผู้ใช้บริการข้อมูลสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก รวดเร็ว และเกิดประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงระบบการใช้ เทคโนโลยีทดแทนคน (Automation) ความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cyber Security) และการมีส่วนร่วมของ ประชาชน เพื่อให้เกิดการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงและมีส่วนร่วมกับหน่วยงานอื่น

๓.๔ การประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไป ประมวลกับการเก็บและการทบทวนข้อมูลที่ได้จากการดำเนินโครงการ

๔. คุณสมบัติ ความรู้และประสบการณ์ของผู้วิจัย

นักวิจัยหรือคณะวิจัย ซึ่งประกอบด้วยบุคคลที่เป็นอาจารย์สังกัดมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา นักวิชาการอิสระ หรือนักวิชาการจากสถาบันวิชาการต่าง ๆ ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ การบริหารจัดการองค์กร รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ หรือสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องกับข้อกำหนดเบื้องต้น การวิจัยและผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับระบบงานรัฐสภา โดยมีประสบการณ์วิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ ประกาศให้ทุน และมีผลงานวิชาการหรือผลงานวิจัยอันเป็นที่ประจักษ์ในระดับประเทศ หรือระดับนานาชาติ

๕. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย และงบประมาณการวิจัย

๕.๑ ระยะเวลาดำเนินการวิจัยไม่เกิน ๓๐๐ วัน นับจากวันที่ลงนามในสัญญาจ้าง

๕.๒ งบประมาณวิจัย ๕๐๐,๐๐๐-๘๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนบาทถึงแปดแสนบาทถ้วน)
โดยนำเสนอรายละเอียดของรายการค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานวิจัยอย่างชัดเจน

ข้อกำหนดเบื้องต้นของการวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

เรื่อง กฎหมายดิจิทัลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม: การศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

๑. เหตุผลและความจำเป็น

ในปี ๒๕๖๐ ประเทศไทยได้เริ่มพัฒนาประเทศสู่ระบบเศรษฐกิจดิจิทัล โดยมีแนวนโยบายด้านดิจิทัลของรัฐบาลในการส่งเสริมการพัฒนาและการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้ประเทศหลุดพ้นจากกับดักการพัฒนาทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคม โดยมีพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นเครื่องมือหนึ่งในการส่งเสริมไปสู่เป้าหมายทั้งในเรื่องของการส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรม การลงทุน การนำไปใช้ประโยชน์ ทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคม รวมไปถึงการพัฒนากำลังคนดิจิทัลของประเทศ สอดคล้องกับรายงานความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล (The IMD World Digital Competitiveness Ranking) ในปี ๒๕๖๖ เปิดเผยว่าประเทศไทยอยู่อันดับที่ ๓๕ จาก ๖๔ ประเทศ ซึ่งเป็นการวัดจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ ๑) ด้านองค์ความรู้ ๒) ด้านเทคโนโลยี และ ๓) ด้านความพร้อมในการรองรับอนาคต และเมื่อเทียบอันดับกับประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกพบว่า สิงคโปร์ อยู่อันดับ ๓ ออสเตรเลีย อยู่อันดับ ๑๖ นิวซีแลนด์ อยู่อันดับ ๒๕ มาเลเซีย อยู่อันดับ ๓๓ ไทย อยู่อันดับ ๓๕ อินโดนีเซีย อยู่อันดับ ๔๕ และฟิลิปปินส์ อยู่อันดับ ๕๙

ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเปลี่ยนผ่านดิจิทัล (Digital Transformation) ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน อีกทั้งยังช่วยให้ภูมิภาคดังกล่าวสามารถรับมือกับความมั่นคงรูปแบบใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมโลกให้เกิดการใช้วิถีชีวิตแบบใหม่ทั้งภาคการผลิต การขนส่ง การขาย และการบริการ โดยคาดการณ์ว่าเศรษฐกิจดิจิทัลในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกจะเติบโตขึ้นประมาณร้อยละ ๒๕ ในปี ๒๕๖๘ โดยเฉพาะการบริการทางการเงินดิจิทัล เทคโนโลยีสุขภาพ และเทคโนโลยีด้านการศึกษา โดยทุกธุรกิจจะพัฒนาไปสู่ดิจิทัล เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ธุรกิจขนาดเล็กและผู้ประกอบการรายย่อยจะมีบทบาทสำคัญอย่างมาก การคาดการณ์ดังกล่าวเกิดจากการศึกษาพัฒนาการและการเติบโตของการค้าดิจิทัลในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก โดยอ้างอิงจากตัวชี้วัด คือ อี-คอมเมิร์ซระหว่างประเทศ (ร้อยละ ๖๐) และการปรับเปลี่ยนสู่ดิจิทัล (ร้อยละ ๔๐) ผลลัพธ์ที่ได้ คือ

๑. ตลาดที่พัฒนาแล้ว อาทิ จีน เกาหลีใต้ สิงคโปร์ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย
๒. ตลาดกำลังพัฒนา อาทิ ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย เวียดนาม ฟิลิปปินส์
๓. ตลาดที่อยู่ในขั้นเริ่มต้น อาทิ เมียนมา กัมพูชา ลาว บรูไน

ทั้งนี้ ประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกไม่ว่าจะเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจที่เล็กหรือใหญ่ แต่หากมีความพร้อมทางด้านดิจิทัลและเทคโนโลยีที่สามารถเชื่อมต่อกันได้ทั้งระหว่างหน่วยงานของภาครัฐกันเอง และระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน และมีกำลังคนที่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี จะมีศักยภาพในการแข่งขันด้านเศรษฐกิจดิจิทัลได้ต่อไป ซึ่งประเทศในภูมิภาคนี้ยังมีข้อจำกัดด้านการส่งข้อมูลข้ามพรมแดน ภายใต้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความแตกต่างกัน การจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลในประเทศ (Data Localization) ที่สร้างปัญหาการส่งข้อมูลข้ามประเทศ

ดังนั้น จึงควรมีการศึกษากฎหมายดิจิทัลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกที่มีความโดดเด่นและก้าวหน้า เพื่อเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ว่ามีสาระสำคัญในประเด็นใดที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน รวมถึงข้อจำกัดและอุปสรรคที่อาจส่งผลต่อการบังคับใช้กฎหมาย อีกทั้งการศึกษาเทียบเคียงกับกฎหมายต่างประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก จะช่วยให้เกิดมาตรฐานในการปฏิบัติหรือการจัดการด้านดิจิทัลของภูมิภาคในแนวทางเดียวกัน และเกิดเป็นความร่วมมือระหว่างประเทศที่จะช่วยส่งเสริมระบบเศรษฐกิจดิจิทัลในภาพรวมของตลาดร่วมภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกให้เกิดประสิทธิภาพและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านเศรษฐกิจดิจิทัลนอกภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกมากยิ่งขึ้น

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒.๑ ศึกษาความเป็นมาของกฎหมายดิจิทัลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม สาระสำคัญ และขอบเขตของการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทย

๒.๒ ศึกษา วิเคราะห์และเปรียบเทียบเนื้อหาและขอบเขตของการบังคับใช้กฎหมายดิจิทัลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระหว่างประเทศไทยและประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

๒.๓ ศึกษาปัญหาและข้อจำกัดของการบังคับใช้กฎหมายดิจิทัลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

๒.๔ เสนอแนวทางการพัฒนากฎหมายดิจิทัลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยและมีความเป็นสากลเทียบเคียงกับกฎหมายต่างประเทศ

๓. ขอบเขตของการศึกษา

๓.๑ ความเป็นมา เจตนารมณ์ เนื้อหาหรือสาระสำคัญของกฎหมายดิจิทัลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่บังคับใช้ในประเทศไทย

๓.๒ เนื้อหาหรือสาระสำคัญ และขอบเขตของการบังคับใช้กฎหมายดิจิทัลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก จำนวน ๓ ประเทศ โดยกำหนดกลุ่มประเทศศึกษา ดังนี้

(๑) ประเทศที่มีความก้าวหน้าด้านการใช้กฎหมายดิจิทัล คือ ออสเตรเลีย

(๒) ประเทศในภูมิภาคอาเซียนที่มีพัฒนาการความก้าวหน้าด้านกฎหมายดิจิทัล คือ สิงคโปร์ และมาเลเซีย โดยให้เลือกศึกษา ๑ ประเทศ

(๓) ประเทศในภูมิภาคอาเซียนที่เป็นประเทศคู่แข่งกับไทย คือ อินโดนีเซีย เวียดนาม และฟิลิปปินส์ โดยให้เลือกศึกษา ๑ ประเทศ

๓.๓ วิเคราะห์และเปรียบเทียบเนื้อหาและขอบเขตของการบังคับใช้กฎหมายดิจิทัลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระหว่างประเทศไทยและประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกทั้งในด้านจุดแข็ง และจุดอ่อน

๓.๔ วิเคราะห์ผลในทางปฏิบัติจริงหรือผลกระทบของการบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงการศึกษากรณีศึกษาหรือถอดบทเรียนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายดังกล่าว ทั้งของประเทศไทยและประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนากฎหมายดิจิทัลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย

๔. คุณสมบัติ ความรู้และประสบการณ์ของผู้วิจัย

เป็นอาจารย์สังกัดมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา/สถาบันวิจัย หรือนักวิชาการอิสระ ในสาขาวิชา นิติศาสตร์ และมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายมหาชน สาขาวิชารัฐศาสตร์ (เศรษฐศาสตร์การเมือง) หรือ เศรษฐศาสตร์ (เศรษฐศาสตร์มหภาค) โดยมีประสบการณ์วิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ประกาศให้ทุน และมีผลงานวิชาการหรือผลงานวิจัยอันเป็นที่ประจักษ์ในระดับประเทศ หรือระดับนานาชาติ

๕. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย และงบประมาณการวิจัย

๕.๑ ระยะเวลาดำเนินการวิจัยไม่เกิน ๓๐๐ วัน นับจากวันที่ลงนามในสัญญาจ้าง

๕.๒ งบประมาณวิจัย ๕๐๐,๐๐๐ บาท-๘๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนบาทถ้วน-แปดแสนบาทถ้วน) ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับปริมาณเนื้อหาและขอบเขตการศึกษา

ข้อกำหนดเบื้องต้นการวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗
เรื่อง การพัฒนาสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นองค์กรทางการเมืองของประชาชน

๑. เหตุผลและความจำเป็น

การเลือกตั้งเป็นกระบวนการสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตยผ่านผู้แทน เพื่อใช้อำนาจอธิปไตยแทนประชาชนที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ด้านนิติบัญญัติในการตรากฎหมาย การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน โดยการเสนอญัตติ การตั้งกระทู้ถาม การพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิการ และด้านการให้ความเห็นชอบในเรื่องต่าง ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นตัวแทนของประชาชนในการติดตามตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล ส่วนหน้าที่ที่มีได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ได้แก่ การทำหน้าที่เป็นตัวแทนเพื่อเสนอปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เพื่อให้เกิดการแก้ไขโดยฝ่ายบริหารและการให้ความรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน ในขณะเดียวกันประชาชนจะมีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย

การขอปรึกษาหารือปัญหาที่เกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชนหรือปัญหาอื่นใดก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อมาได้มีการตราข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๒๔ กำหนดให้มีการบัญญัติเรื่องขอปรึกษาหารือปัญหาที่เกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชนหรือปัญหาอื่นใดก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมตามหลักเกณฑ์หรือวิธีการที่ประธานสภากำหนด ซึ่งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขอปรึกษาหารือเป็นจำนวนมาก ซึ่งมาจากการพบปัญหาในพื้นที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ปฏิบัติงานสนับสนุนงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำในท้องถิ่น/ชุมชนหรือประชาชนแจ้งปัญหาให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการโดยผลการดำเนินงาน อาทิ ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๔ (สมัยสามัญประจำปี ครั้งที่หนึ่ง) ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน ๒๕๖๕ มีข้อปรึกษาหารือ จำนวน ๑,๓๙๙ เรื่อง และการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๔ (สมัยสามัญประจำปี ครั้งที่สอง) ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๕ ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ มีข้อปรึกษาหารือ จำนวน ๑,๗๔๔ เรื่อง ทั้งนี้ ในส่วนของการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ (สมัยสามัญประจำปี ครั้งที่หนึ่ง) ตั้งแต่เดือนกรกฎาคมถึงเดือนตุลาคม ๒๕๖๖ มีข้อหารือ จำนวน ๒,๓๙๔ เรื่อง และในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ (สมัยสามัญประจำปี ครั้งที่สอง) ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๖๖ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๗ มีข้อหารือ จำนวน ๗๑๖ เรื่อง ซึ่งการปรึกษาหารือดังกล่าวของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติในการตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดิน ผ่านประธานสภาผู้แทนราษฎร โดยการเสนอปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้หน่วยงานทราบ และนำไปสู่การช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป โดยสำนักงานฯ ได้แจ้งผลการดำเนินการตามข้อปรึกษาหารือให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนทราบลงใน “ระบบแจ้งผลและจัดเก็บข้อปรึกษาหารือของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร”(www.parliament.go.th/mpconsult) ซึ่งการดำเนินการที่ผ่านมาพบว่า ประชาชนได้ส่งข้อปรึกษาหารือมาเป็นจำนวนมาก และต้องการให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ตนเลือกตั้งเข้าไปในสภาผู้แทนราษฎรช่วยเร่งดำเนินการแก้ไข จึงควรมีการติดตามความก้าวหน้าในการแก้ไขปัญหาผลสัมฤทธิ์ของข้อปรึกษาหารือดังกล่าว ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในฐานะเป็นตัวแทนของประชาชน เพื่อส่งเสริมสภาผู้แทนราษฎรให้มีความโปร่งใสที่เปิดเผยและตรวจสอบได้จากผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้น

ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นองค์กรทางการเมืองของประชาชน โดยการศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในการดำเนินงานตามข้อปรึกษาหารือหรือความเดือดร้อนของประชาชน ประเด็นด้านนโยบายและด้านนิติบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎร ปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินงานของสภาผู้แทนราษฎรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และแนวทางการบริหารจัดการของสภาผู้แทนราษฎรในการทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชน เพื่อพัฒนารัฐสภาให้เป็นองค์กรด้านนิติบัญญัติที่เชื่อมโยงกับประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีของสภาผู้แทนราษฎร

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒.๑ ศึกษากระบวนการดำเนินงานตามข้อปรึกษาหารือหรือปัญหาที่เกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชน ประเด็นด้านนโยบายและด้านนิติบัญญัติ และผลสัมฤทธิ์ของการจัดการข้อปรึกษาหารือของสภาผู้แทนราษฎร

๒.๒ ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดในการดำเนินการจัดการปัญหาข้อปรึกษาหารือที่เกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชน ประเด็นด้านนโยบายและด้านนิติบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ เสนอแนวทางการจัดการข้อปรึกษาหารือหรือปัญหาที่เกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชน ประเด็นด้านนโยบายและด้านนิติบัญญัติที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นองค์กรทางการเมืองของประชาชนอย่างแท้จริง

๓. ขอบเขตของการศึกษา

๓.๑ ศึกษาขั้นตอน วิธีการปฏิบัติงานและผลการดำเนินงานตามข้อปรึกษาหารือหรือปัญหาที่เกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชนหรือปัญหาอื่นใด ทั้งในส่วนของประเด็นด้านนโยบายและด้านนิติบัญญัติ เช่น การริเริ่มเสนอร่างกฎหมาย การติดตามตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลของสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ และชุดที่ ๒๖ โดยจำแนกประเภทและเนื้อหาของข้อปรึกษาหารือ

๓.๒ ศึกษารูปแบบการดำเนินงานของสภาผู้แทนราษฎรในการทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชน และการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ประเด็นด้านนโยบายและด้านนิติบัญญัติได้อย่างมีประสิทธิภาพของรัฐสภาต่างประเทศ เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) รวมไม่น้อยกว่า ๓ ประเทศ

๓.๓ เสนอรูปแบบและวิธีบริหารจัดการข้อปรึกษาหารือหรือปัญหาที่เกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชน ประเด็นด้านนโยบายและด้านนิติบัญญัติจากการกำหนดแนวปฏิบัติและการติดตามประเมินผล โดยนำเสนอรูปแบบการดำเนินงานของสภาผู้แทนราษฎร เช่น รูปแบบ Platform (แพลตฟอร์ม) ของรัฐสภา หรือการปรึกษาหารือสาธารณะ (Public Consultation) ฯลฯ เพื่อพัฒนารัฐสภาให้เป็นองค์กรทางการเมืองของประชาชน

๔. คุณสมบัติ ความรู้และประสบการณ์ของผู้วิจัย

นักวิจัยหรือคณะวิจัย ซึ่งประกอบด้วยบุคคลซึ่งเป็นอาจารย์สังกัดมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา/สถาบันวิจัย หรือนักวิชาการอิสระ ในสาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการบริหารจัดการสาธารณะ โดยมีประสบการณ์วิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ประกาศให้ทุน และมีผลงานวิชาการหรือผลงานวิจัยอันเป็นที่ประจักษ์ในระดับประเทศ หรือระดับนานาชาติ

๕. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย และงบประมาณการวิจัย

๕.๑ ระยะเวลาดำเนินการวิจัยไม่เกิน ๓๐๐ วัน นับจากวันที่ลงนามในสัญญาจ้าง

๕.๒ งบประมาณวิจัย ๕๐๐,๐๐๐-๘๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนบาทถึงแปดแสนบาทถ้วน) โดยนำเสนอรายละเอียดของรายการค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอย่างชัดเจน

แบบเสนอโครงการวิจัย
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. ชื่อโครงการวิจัย (ภาษาไทย).....
.....
(ภาษาอังกฤษ)
.....

๒. กรณีเสนอในนามสถาบัน

๒.๑ หน่วยงาน.....
๒.๒ หัวหน้าโครงการ.....
๒.๓ คณะผู้วิจัย.....

๓. กรณีเสนอในนามนักวิชาการอิสระ

๓.๑ ผู้เสนอโครงการวิจัย.....
๓.๒ คณะผู้วิจัย.....
.....
.....
.....

๔. ขอเสนอโครงการวิจัยต่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ในวงเงิน.....บาท (.....)

๕. ระยะเวลาทำการวิจัย

๖. รายละเอียดโครงการวิจัยดังข้อเสนอโครงการวิจัยที่แนบมาพร้อมนี้

ข้อเสนอโครงการวิจัย

เรื่อง.....

๑. บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๑.๒ การทบทวนวรรณกรรม

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๑.๓ กรอบความคิดการวิจัย

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑
-
- ๒.๒
-
- ๒.๓
-

๓. สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๔. ขอบเขตการวิจัย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๕. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเอกสาร.....

.....

.....

การวิจัยเชิงปริมาณ

๑) นิยามปฏิบัติการวิจัย.....

.....

.....

๒) ประชากรเป้าหมายและการสุ่มตัวอย่าง.....

.....

๗. งบประมาณและรายการค่าใช้จ่าย

๗.๑ หมวดค่าตอบแทน

.....บาท
.....บาท
.....บาท

๗.๒ หมวดค่าใช้จ่าย

.....บาท
.....บาท
.....บาท

๗.๓ หมวดค่าวัสดุ

.....บาท
.....บาท
.....บาท

๘. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๘.๑

.....

.....

๘.๒

.....

.....

๘.๓

.....

.....

๙. เอกสารอ้างอิง

๙.๑ ภาษาไทย

.....

.....

.....

.....

๙.๒ ภาษาอังกฤษ

.....

.....

.....

๑๐. ประวัตินักวิจัยในโครงการ.....

ชื่อ

ตำแหน่ง.....

ประวัติการศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

ผลงานวิจัย

.....

.....

.....

.....

.....

๑๑. คำรับรองของหน่วยงาน (กรณีเป็นการเสนอในนามสถาบัน)

.....

.....

.....

.....

.....